

Fővárosi Ítéltábla

16.Gf.40.372/2021/7-II.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Ravasz László Endre ügyvéd (felperesi jogi képviselő címe) által képviselt Felperes1 (Cím1) I. rendű és Felperes2 (Cím1) II. rendű felperesnek a Dobrocsi Ügyvédi Iroda (cím7, ügyintéző: dr. Kolling Ivett ügyvéd és dr. Dobrocsi Krisztián Ervin ügyvéd) által képviselt Alperes1 (Cím2) I. rendű és a dr. Rádi Péter ügyvéd (Cím4) által képviselt Alperes2 (Cím4) II. rendű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Budapest Környéki Törvényszék 2021. szeptember 28. napján kelt 13.G.40.265/2019/66. számú rész- és közbenső ítélete ellen az I. rendű alperes részéről benyújtott fellebbezés folytán – nyilvános fellebbezési tárgyaláson – meghozta a következő

rész-közbenső ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek mint együttes jogosultaknak 20.000 (húszezer) forint másodfokú perköltséget.

A rész-közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás lényege szerint felperesek 2006. július 10-én hitelkérelmet nyújtottak be I. rendű alperesi jogelődhez, a I. r. alperesi jogelőd nevéhez. Ekkor kockázatfeltárási nyilatkozatot is aláírtak, mely szerint tudomásuk van arról, hogy a deviza alapú hitel alatt olyan hitel értendő, melynek összege nem magyar forintban, hanem az igényelt devizanemben, pl. euróban vagy svájci frankban kerül meghatározásra. A hitelt folyósító bank a hitelt forintban bocsátja rendelkezésükre, de a tartozásukat devizában tartja nyilván. A hitel részükről történő visszafizetése is forintban történik. A deviza alapú hitel esetén a bank a folyósított devizahitel összegét átszámítja forintra, ekkor személyi kölcsön esetén a bank magánszemélyekre vonatkozó valuta vételi, egyéb devizahitelek esetén pedig a bank magánszemélyekre vonatkozó deviza vételi árfolyamát alkalmazza, törlesztéskor pedig a forintban befizetett összeget a bank magánszemélyekre vonatkozó deviza eladási árfolyamán számítja át devizára. A vételi és az eladási ár közti különbség változatlan árfolyam mellett is emeli a hitel költségeit. A bank a

magánszemélyekre vonatkozó deviza és valuta vételi és eladási árfolyamok mértékét a bank mindenkor hatályos árfolyam-listájában teszi közzé. Amennyiben a deviza alapú hitel devizaneme és a forint közötti árfolyam változik, az hatással lesz mind a folyósítandó hitelösszeg, mind a tőkét és a kamattartozást is magában foglaló törlesztőrészletek, valamint egyéb devizában nyilvántartott jutalékok, költségek nagyságára. Abban az esetben, ha a futamidő alatt a forintárfolyam erősödik, úgy kevesebb forintot kell fizetniük a devizában nyilvántartott törlesztőrészletek ellenértékeként, amennyiben gyengül, úgy fizetési terheik nőnek. A deviza alapú hitelek kamata a nemzetközi kamatok változása miatt is módosulhat.

[2] Lehetőség van arra, hogy a futamidő alatt a bank kérelmükre a még fennálló tőketartozás összegét forintra konvertálja, amennyiben a konverzió a vonatkozó és hatályos jogszabályoknak megfelelően adófizetési kötelezettséget jelent, akkor ennek esetleges felmerülő költségeit nekik kell viselni. Jelzáloghitellel biztosított hitel felvétele esetén, amennyiben az árfolyam kedvezőtlenül alakul, a bank jogosult pótfedezetet kérni, és ezt kötelesek a bank kérésének megfelelően biztosítani, vagy a fedezeti arány helyreállítása érdekében a tartozásukat részben előtörleszteni. A nyilatkozat aláírásával elismerik, hogy a banktól a deviza alapú hitel igénybevételével összefüggésben felmerülő kockázatról – különös tekintettel az árfolyamkockázatra – a szükséges tájékoztatást megkapták és megértették. Kijelentik, hogy a deviza alapú hitelt a fentiek ismeretében is igénybe kívánják venni, annak kockázatait kizárólag ők viselik, és egyben kötelezettséget vállalnak arra is, hogy a devizaárfolyamok változását a hitelszerződés hatálya alatt folyamatosan figyelemmel kísérik.

[3] Ezt követően felperesek és a I. r. alperesi jogelőd neve között 2006. augusztus 14-én hitelszámla hitelszámon szabad felhasználású, deviza alapú kölcsönszerződés jött létre. A szerződés szerinti kölcsönösszeg 119.120 CHF, 18 millió forintnak a szerződés hatálybalépése napján érvényes és a magánszemélyekre vonatkozó devizavételi árfolyamon számított deviza ellenértéke, a kamatmérték 1,74 %, a kockázati felár mértéke 0,5 %, az éves kezelési költség 2,5 %, a teljes hiteldíjmutató 4,73 % volt. A törlesztőrészlet várható kezdő összege 415,32 CHF, a törlesztőrészletek száma 240, a kamat várható kezdő havi összege 172,73 CHF, a kezelési költség várható havi összege 248,17 CHF, a kezelési költség fizetési részlete 240 volt. A biztosítékuul szolgáló ingatlan a biztosítékuul szolgáló ingatlan hrsz.-a1, biztosítékuul szolgáló ingatlan címe szám alatt volt. A folyósítási jutalék várható összege 1.000 CHF, a THM számításánál figyelembe nem vett díjak, késedelmi kamat 7,74 % volt. A szerződés 1.5. pontja szerint az adós/kezes a szerződés aláírásával tudomásul veszi, elfogadja, hogy a bank a folyósított kölcsönt, a kamatot, a kezelési költséget és a folyósítási jutalékokat, továbbá a lejárt tőke, kamat és kezelési költség tartozást, valamint azok késedelmi kamatát a hitelkeret devizanemében tartja nyilván, és emiatt a kölcsön, illetve a tartozás forintban kifejezett összege a mindenkori magánszemélyekre vonatkozó deviza eladási árfolyam függvényében változhat. A szerződés 2.1. pontja szerint a bank a kölcsönt az adós külön írásos igénybevételi kérelme nélkül, a szerződés hatálybalépése napján egy összegben folyósítja oly módon, hogy a kölcsön folyósítás napjára jegyzett, magánszemélyekre vonatkozó devizavételi árfolyamon számított, jóváhagyott forint ellenértékét az adós banknál vezetett Különös Részben meghatározott számú forint bankszámláján jóváírja, egyidejűleg a folyósított kölcsön teljes összegét a folyószámlán zárolja. Deviza alapú hitel esetén a kölcsön pontos deviza összegéről a bank a folyósítást követően az adóst írásban értesíti.

A 18 millió forint kölcsönt a bank folyósította 2006. augusztus 23-án. A felperesek közjegyző neve közjegyző által közjegyzői ügyszám ügyszámon közokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot tettek 102.792,53 CHF tekintetében 2006. augusztus 30-án.

[4] A felperesek és az I. rendű alperes között 2007. március 30. napján hitelszám2 hitelszámon szabad felhasználású, deviza alapú szerződés jött létre, melyet megelőzően 2007. március 5-én a felperesek kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá, annak tartalma azonos volt a korábbi, 2006. július 10-i kockázatfeltáró nyilatkozattal. A kölcsönösszeg ezúttal 7 millió forintnak megfelelő, a szerződés hatálybalépésekor érvényes, magánszemélyekre vonatkozó devizavételi árfolyamon számított deviza ellenértéke, de nem több, mint a hitelkeret összege. A hatálybalépés 2007. április 4-e volt, a kamatmérték 1,99 %, a kezelési költség 2,5 %, a THM 5,08 %. A törlesztőrészlet várható kezdő összege 263,87 CHF, a törlesztőrészletek száma 240, a kezelési költség várható havi összege 108,77 CHF, a részletek száma 240, biztosítékul a főtí ingatlan szolgált.

A 7 millió forint kölcsön folyósítása 2007. április 4-én történt. A felperesek tartozáselismerő nyilatkozatot tettek 2007. április 6-án közjegyző neve közjegyző előtt.

[5] A felperesek és I. rendű alperes között 2008. január 8-án hitelszám3 hitelszámon újabb szabad felhasználású, deviza alapú kölcsönszerződés jött létre. A kölcsönszerződésen a dátumot elírták, 2008. január 8. helyett 2007. január 8. napját tüntették fel. A szerződés szerint a kölcsönösszeg 7 millió forint volt, a futamidő 228 hónap, az éves ügyleti kamat 4,75 %, az első kamatperiódus hossza 6 hónap, a további kamatperiódusok hossza 12 hónap, az éves kezelési költség 0 %, a THM 5,53 %, a törlesztőrészlet várható kezdő összege 307,23 CHF, a törlesztőrészletek száma 228.

A 7 millió forint folyósítása 2008. január 16. napján történt, felperesek 2007. április 6. napján írtak alá közjegyző neve közjegyzőnél a tartozáselismerő nyilatkozatot.

[6] A hitelszám1 számú hitellel kapcsolatban az I. rendű alperes 2011. június 2. napján küldött felszólítást felpereseknek 93.867,18 CHF tőketartozásról, 11.605,3 CHF lejárt, meg nem fizetett kamattartozásról, 974,97 CHF késedelmi kamatról, összesen 106.447,45 CHF-ről azzal, hogy a törlesztőrészletek megfizetésével 2009. december 23-án estek késedelembe. I. rendű alperes a szerződést közokiratba foglalt nyilatkozattal 2011. november 23-án felmondta. I. rendű alperes kérelme alapján közjegyző neve közjegyző 2012. május 7-én végrehajtási záradékot bocsátott ki 11.298,58 CHF és járulékai tekintetében. A hitelszám2 számú kölcsönszerződés alapján I. rendű alperes 2015. február 15-én szólította fel a felpereseket összesen 15.351.312,92 forint tartozás megjelölésével. A szerződést I. rendű alperes közjegyzői okiratba foglaltan 2016. március 24. napján felmondta.

[7] A hitelszám3 számú kölcsönszerződés alapján I. rendű alperes 2016. február 15-én szólította fel a felpereseket, a szerződés felmondására közjegyzői okirattal került sor. közjegyző neve közjegyző 2018. november 23-án állított ki végrehajtási záradékot.

[8] Az I. rendű alperes a felperesekkel szemben fennálló követelését 2017. november 28-án engedményezte II. rendű alperesre, erről felpereseket 2018. november 19-én, illetve 2019. május 27-én értesítette.

[9] Felperesek keresetükben kérték, a bíróság állapítsa meg, hogy a 2016. augusztus 14-i hitelszám1 számú, a 2007. március 30-ai hitelszám2 számú és a 2008. január 8-i hitelszám3 számú kölcsönszerződés érvénytelen. Jogkövetkezményként a szerződések érvényessé nyilvánítását kérték azzal, hogy az árfolyamkockázat korlátozottan terheli a felpereseket, a törlesztőrészleteket 180 Ft/CHF maximális árfolyamon kell megállapítani, a többi szerződéses rendelkezés változatlan formában hatályban tartása mellett. Kérték annak megállapítását, hogy I-II. rendű felpereseknek a II. rendű alperes felé 31.138.034 forint kölcsöntartozása áll fenn, melynek megfizetésére 100 havi részletfizetést kértek. A felperesek második kereseti kérelme tekintetében a bíróság a pert megszüntette.

[10] A felperesek harmadik kereseti kérelmükben kérték, a bíróság állapítsa meg, hogy a közjegyző1 közjegyző által köziratba foglalt közjegyzői ügyszám5, illetve közjegyzői ügyszám6 számú kölcsönszerződést felmondó nyilatkozat érvénytelen. A negyedik kereseti kérelmükben annak megállapítását kérték, hogy a közjegyző neve közjegyző által közjegyzői ügyszám, közjegyzői ügyszám2 és közjegyzői ügyszám1 számon elkészített okiratok nem tekinthetők közokiratnak. Ötödik kereseti kérelmükben annak megállapítását kérték, hogy alperesek végrehajtási záradék kibocsátása iránti jognyilatkozata semmis.

[11] Első kereseti kérelmükkel kapcsolatban a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209. § (1)-(4) bekezdésére, 209/A. §-ára, a Hpt. 203. § (6) bekezdésére, a 93/13/EGK Irányelv melléklet 1. pontjára hivatkoztak, továbbá a Ptk. 239. § (2) bekezdésére, 237. §-ára. Az árfolyamkockázati tájékoztatás nem volt megfelelő, az árfolyamkockázatot felperesekre terhelő szerződéses rendelkezés tisztességtelen, a teljes szerződés érvénytelen. Az I. rendű alperes ügyintézője arról tájékoztatta felpereseket, hogy a deviza alapú szerződésnek sokkal alacsonyabb a kamata, mint a forint alapúnak, hosszabb távon is előnyösebb, mint a forint kölcsön. A törlesztőrészlet is tartósan alacsonyabb, annak nagysága maximum 10 %-kal fog nőni a futamidő alatt. Arról nem kaptak tájékoztatást, hogy a törlesztőrészlet olyan fokban emelkedhet, hogy megélhetési gondot okozhat számukra. Nem kaptak tájékoztatást arról, hogy a deviza alapú főszolgáltatás milyen hatással lesz a törlesztőrészletekre, gazdasági helyzetükre. I. rendű alperes nem tett eleget az Európai Unió Bíróságának (EUB) C-51/17. számú ítélete, illetve a 9/2006. (XI. 7.) PSZÁF ajánlás megjelölt pontja szerinti követelményeknek. Hivatkoztak az EUB C-609/19., valamint a C-776/19. ítéletére.

[12] Az I. rendű alperes a kereset elutasítását kérte. Az első keresettel kapcsolatban előadta, felperesek alaptalanul hivatkoztak arra, hogy tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, alaptalanul kérték az érvénytelenség megállapítását. A kölcsönszerződések előtt több, mint egy hónappal felperesek kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá, arról tudomással bírtak, a tájékoztatás megtörtént. A CHF alapú kölcsön kockázatáról a felperesek megfelelő tájékoztatást kaptak. A körülmények változásával számolniuk kellett. A kockázatfeltáró

nyilatkozat a Hpt. 203. §-ának és a Kúria 2/2014. PJE határozatának is eleget tett. A felpereseknek kellő idejük volt arra, hogy a szerződés gazdasági következményeit megismerjék, ha a rendelkezésükre álló időt nem erre fordították, ez az ő terhükre róható. Utalt a Kúria 6/2013. PJE határozatára, a 2/2012. (XII. 10.) PK véleményre és annak indoklására.

[13] A II. rendű alperes a kereset elutasítását kérte, előadva, az I. rendű alperes megfelelő tájékoztatást adott felpereseknek.

[14] Az elsőfokú bíróság a 2021. szeptember 28-án kelt 13.G.40.265/2019/66. számú rész- és közbenső ítéletével megállapította, hogy a 2006. augusztus 14. napján I-II. rendű felperes és a I. r. alperesi jogelőd neve I. rendű alperesi jogelőd között hitelszám1 hitelszámon, a 2007. március 30-án felperesek és az I. rendű alperes között hitelszám2 hitelszámon, és a 2008. január 8. napján felperesek és az I. rendű alperes között hitelszám3 számon létrejött szabad felhasználású, deviza alapú kölcsönszerződés érvénytelen.

Az elsőfokú bíróság a rPtk., valamint az 1996. évi CXII. törvény (rHpt.) rendelkezéseit alkalmazva a Ptk. 523. § (1) bekezdése és a Hpt. 2. számú melléklet 3.5. pontja alapján a szerződéseket fogyasztói szerződésnek minősítve, illetve felpereseket fogyasztónak minősítve utalt az egyedi szerződés 1.4., 1.7., 2.1.5. pontjára, és arra, a felperesek az első két szerződés előtt kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá, tudomásuk volt arról, hogy deviza alapú szerződést kötnek. Személyes meghallgatásuk során felperesek úgy nyilatkoztak, tudták, mi az, hogy deviza alapú hitel, és azt is, az árfolyam változhat, azonban akkor alacsony volt a svájci frank árfolyama, senki sem gondolta, hogy ilyen mértékben meg fog nőni. Az elsőfokú bíróság vizsgálta, hogy az árfolyamkockázat következményeit korlátlanul felperesekre hárító szerződéses rendelkezések tisztességtelenek-e. A Ptk. 209. § (1) bekezdése, 209. § (4) bekezdése, valamint a Kúria 2/2014. PJE határozata és a Tanács 93/13/EGK Irányelv 4. cikk (2) bekezdése, valamint a Hpt. 203. § (6)-(7) bekezdése, a 6/2013. PJE, a 2/2014. PJE és az EUB C-26/13., valamint a C-186/16., C-51/17. számú ítéletének felhívása után utalt arra, ezen határozatok fejtették ki, milyen tájékoztatás felel meg a világos és érthető tájékoztatás követelményének. I. rendű alperest terhelte a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján annak bizonyítása, hogy megfelelően tájékoztatta a felpereseket. Utalt arra, az első két szerződést megelőző kockázatfeltáró nyilatkozat aláírásra került, a harmadik szerződés előtt ilyenre már nem került sor. Alperesek tanúbizonyításra irányuló indítványt nem terjesztettek elő, a felperesek igen, a tanúk címét azonban nem, illetve késve jelentették be, ezért a bíróság tanúbizonyítást nem folytatott le, az okiratok alapján döntött. Kifejtette, a kockázatfeltáró nyilatkozat kitér arra, hogy amennyiben a hitel devizaneme és a forint közötti árfolyam változik, ez hatással lesz mind a folyósítandó hitelösszeg, mind a tőkét és kamattartozást is magában foglaló törlesztőrészletek, valamint egyéb, devizában nyilvántartott járulékok, költségek nagyságára is. Arra is kitér a tájékoztató, abban az esetben, ha a futamidő alatt a forint árfolyam erősödik, úgy kevesebb forintot kell fizetni a devizában nyilvántartott törlesztőrészletek ellenértékeként, amennyiben gyengül, úgy a fizetési terhek nőnek. Arra is kitért a tájékoztató, hogy a deviza alapú hitelek kamata a nemzetközi kamatok változása miatt is módosulhat. Ugyanakkor a tájékoztató tartalmából nem tűnik ki, hogy ennek konkrétan milyen gazdasági következményei lehetnek a felpereseket terhelő kötelezettségekre, nem következtethető ki belőle, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, hogy az

árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül megemelkedhet. Ebből az következik, hogy a tájékoztatás nem felelt meg a jogszabályban és a joggyakorlatban meghatározott kritériumoknak. Alperes tehát nem tett megfelelően eleget a tájékoztatásnak, a felperesek alappal gondolhatták úgy, hogy az árfolyamváltozás csak korlátozott mértékű, a kölcsönszerződésnek az árfolyamváltozás kockázatát felperesekre hárító feltétele az rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen. Az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése folytán a semmisséget állapította meg és utalt az rPtk. 239. § (2) bekezdésére is a teljes kölcsönszerződés érvénytelenségét rögzítve. A Pp. 213. § (2) és (3) bekezdése alapján rész- és közbenső ítéletet hozott.

[15] A rész- és közbenső ítélet ellen az I. rendű alperes nyújtott be fellebbezést. Fellebbezésében a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a rész- és közbenső ítélet megváltoztatását, és e körben a kereset elutasítását kérte, továbbá felperesek perköltség viselésére kötelezését.

Ismertetve a kereseti kérelmeket és az elsőfokú bíróság ítéletét, a fellebbezését azzal indokolta, az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 346. § (5) bekezdését, nem volt tekintettel arra, hogy a rész- és közbenső ítélet meghozatalakor már az ún. korlátozott értelmezési precedensrendszer érvényesül. A periratokból megállapítható, hogy I. rendű alperes a 2021. január 23-án kelt ellenkérelmében kifejezetten meghivatkozta a Kúria határozatait is (Pfv.VI.21.492/2017/4., Pfv.I.21.562/2018/3.). A határozatok esetében I. rendű alperes volt a peres fél, a Kúria a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozattal szövegazonos tájékoztatásból állapította meg, hogy az a Ptk. 209/A. §-ának megfelel. E döntések precedensértékűek, azok a BH-ban megjelentek, 2012. január 1. után születtek. A tájékoztatások tehát világosnak, érthetőnek tekinthetők, a Kúria ezt a határozataiban megállapította, a jogkérdés eldöntöttnek minősül. Utalt arra, bár a korlátozott precedensrendszer 2020. április 1-jével került bevezetésre, a per ezt megelőzően indult. A 2010. évi CXXX. törvény 15. § (1) bekezdés b) pontja, a 2011. évi CLXI. törvény 197/B. § (5) bekezdése alapján egyértelmű, hogy az már jelen perbeli határozat meghozatalakor is kötötte az elsőfokú bíróságot. A rész- és közbenső ítélet indoklása nem tartalmazza, hogy az elsőfokú bíróság miért tért el a kúriai határozatoktól, az indoklásból az sem látható, hogy azokat az elsőfokú bíróság egyáltalán figyelembe vette. Ez az eljárásjogi szabálysértés a Pp. 381. §-a folytán nem szükséges, hogy hatályon kívül helyezésre vezessen, mert bár a jogvita érdemi elbírálására kihatott, de ennek orvoslása a másodfokú eljárásban megtörténhet. További határozatokat is megjelölt, melyek a perbeli kockázatfeltáró nyilatkozattal szövegazonos tájékoztatásról megállapították, hogy a rPtk. 209. §-ának megfelel (Gfv.VII.30.448/2019/7.).

[16] Az elsőfokú bíróság határozata sérti az rPtk. 209. § (1) és (4) bekezdését és 209/A. § (2) bekezdését is. Nincs ok hivatkozott kúriai döntésektől való eltérésre, a csatolt kockázatfeltáró nyilatkozatok szövegszerűen azonosak a Kúria által vizsgáltakkal. Idézve a Pfv.VI.21.492/2017/4. számú ítéletet, utalt a 2/2014. PJE határozatra. A felperesek alappal nem gondolhatták, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy nem őket, illetve csak korlátozottan terheli. Idézte továbbá a Pfv.I.21.562/2018/3. számú kúriai határozatot, továbbá a Gfv.VII.30.448/2019/7. számú határozatot, utalva arra, téves jogi következtetéseket vont le az elsőfokú bíróság. A tájékoztatás megfelelősége megállapítható, a nyilatkozatok rögzítik, hogy amennyiben a futamidő alatt a forint árfolyama gyengülni fog, úgy felperesek fizetési terhei nőni fognak. A felperesek számára világosnak, érthetőnek kellett lennie, hogy a törlesztőrészletek megemelkedhetnek a forint árfolyama gyengülése esetén. A nyilatkozat

nem pusztán az árfolyamkockázat absztrakt veszélyére figyelmeztetett, hanem kifejti annak mibenlétét is, tartalmazza az árfolyam változásának lehetőségét, és azt is, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre. „Abban az esetben, ha a futamidő alatt a forint árfolyama erősödik, úgy kevesebb forintot kell visszafizetni a devizában nyilvántartott törlesztőrészletek ellenértékéért, amennyiben gyengül, úgy a fizetési terhek nőnek.” A tájékoztató a fogyasztó számára kedvező és kedvezőtlen változás lehetőségére egyaránt utalt, és nem azon a feltételezésen alapult, hogy a nemzeti fizetőeszköz és a kölcsön devizaneme közti paritás a szerződés teljes időtartama alatt stabil marad, így félrevezetőnek sem tekinthető. Ennek kapcsán fővárosi ítéltáblai határozatra is utalt (ügyszám1). Nem lehet úgy megítélni az árfolyamkockázati tájékoztatást, hogy az alapján I. rendű alperes az árfolyamkockázatot elhanyagolható mértékűnek tüntette fel, és úgy sem, hogy az árfolyamkockázat akként jelentkezik, hogy a fizetendő törlesztőrészletek csak meghatározott mértékben növekednek. A nyilatkozat korlátozást nem tartalmaz, akár pozitív, akár negatív irányban a változás korlátlan. Kiszámítható mértéke nincs is, illetve korlátja sem az emelkedésnek, csökkenésnek. I. rendű felperes 2020. november 19-i személyes nyilatkozatára hivatkozott, mely szerint felperesek tudták, mi az, hogy deviza alapú hitel, tudták, hogy a deviza árfolyamától függően változhat, azonban akkoriban alacsony volt a svájci frank árfolyama és senki sem gondolta volna, hogy ilyen mértékben meg fog nőni.

Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint nem következtethető ki a nyilatkozatokból az, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa. Ez a megállapítás ellentétes a C-227/18. számú EUB határozattal, nem kell ugyanis meghatározott kifejezéseket, mint pl. „az árfolyamváltozásnak nincs felső határa” szerepeltetni. Az információknak összességében kell alkalmasnak lennie arra, hogy a fogyasztó értékelni tudja az árfolyamváltozásnak pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős hatását. Téves az a megállapítás is, hogy a tájékoztatás elmaradása folytán a felperesek alappal gondolhatták úgy, hogy az árfolyamváltozás őket csak korlátozott mértékben terheli, a nyilatkozatokban ugyanis felperesek kijelentették, hogy a deviza alapú hitelt igénybe kívánják venni, annak kockázatait kizárólag ők viselik. Látniuk kellett, hogy a kockázat valós, mely a futamidő alatt bekövetkezhetsz, a nyilatkozat korlátozást nem tartalmazott. Egy átlagos fogyasztó mércéjével mérve sem tekinthető a tájékoztatás félreérthetőnek, homályosnak, a kockázatfeltáró nyilatkozat a kor színvonalának megfelelt. Utalt a 6/2013. PJE-ben írtakra. Előadta, a felperesek a 2006. augusztus 14-i kölcsönszerződés megkötésekor is kaptak tájékoztatást. Utalt a kölcsönszerződés II.9., 10. pontjára, valamint a közjegyzői tartozáselismerő nyilatkozatokban írtakra és arra, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatok felhívták felperesek figyelmét arra is, hogy a felügyeleti szerv honlapján további információkat találhatnak. Utalt továbbá a Kúria megállapításaira a C-51/17. EUB ítélet kapcsán. Hivatkozott arra is, ha a perbeli szerződéses konstrukcióban a felperesek az árfolyamkockázat hatását maguk is elháríthatták volna, jogosultak voltak az I. rendű alperestől a devizában nyilvántartott kölcsönök forint alapú kölcsönné alakítását kérni, ők ezt nem kérték. A felperesek az árfolyam változásának következtében növekvő gazdasági terheiket saját döntésük következtében nem korlátozták, ezzel kapcsolatban ugyancsak eseti döntésekre utalt. Az árfolyamkockázati tájékoztatás, a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalma megfelelő volt, figyelemmel az általa megjelölt határozatokra is. I. rendű alperestől származó, a csatolt okiratokkal ellentétes tájékoztatást a felperesek nem csatoltak.

[17] Felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú rész- és közbenső ítélet helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérték, valamint tárgyalás tartását. Hivatkoztak az EUB C-609/19. és C-776/19. ítéletére, melyek értelmezték a 93/13/EGK Irányelv 3., 5. cikkét, a jelen per alapjául szolgáló jogviszony is az Irányelv hatálya alatt áll. Hivatkoztak a C-621/17. ítélet 47. pontjára, valamint a Kúria Gfv.VII.30.256/2020/9. számú határozatában írtakra. A Kúria úgy foglalt állást, hogy az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tisztességtelensége megítélése nem jogkérdés eldöntése, hanem a tájékoztatás értelmezését igényli. A korlátozott precedensrendszer e körben nem érvényesül. Így megállapítható, az I. rendű alperes által hivatkozott kúriai ítéletek nem precedensértékű ítéletek. Csatolták a Kúria Pfv.I.21.234/2020/7. ítéletét, mely szerint egyébként az I. rendű alperes kockázatfeltáró nyilatkozata nem megfelelése került megállapításra. A korábbi bírósági döntések precedensként nem alkalmazhatók, a jelen ügyben az összes körülmény vizsgálatával kell dönten. Eseti döntéseket idéztek, illetve a Ptk. 205/B. §-át, az EUB C-51/17. számú ítéletét, utaltak a C-186/16. EUB ítéletre, azt részletesen idézve. Részletezték továbbá az EUB C-26/13. ítélet 75. pontját, a C-776/19. ítéletet, a Hpt. 203. § (6) bekezdését, EERK, illetve PSZÁF ajánlás egyes részeit. A hitelbírálatra a minősítési rendszerre vonatkozóan részletesen idézték a C-51/17., a C-621/17. EUB ítéletet. Kifejtették hogyan történhet a deviza alapú kölcsönök kamatkockázatának kiszámítása, ebben a körben jogirodalmi megállapításokat idéztek. Alperesi tájékoztatást tévesnek és nem megfelelő időbeninek minősítették, mely a nemzetközi banki gyakorlattól is eltért. Utaltak az átlagfogyasztó mércéjének meghatározására és arra is, a tényleges kockázatot tartalmazó szerződési rendelkezések szétszórva találhatók a kölcsönszerződésben, a kockázatfeltáró nyilatkozatban, illetve az ÁSZF-ben. Az I. rendű alperes tájékoztatása nem volt megfelelő, az Európai Unió Bírósága hivatkozott döntéseinek nem felelt meg. Olyan mértékű információt I. rendű alperes nem biztosított a felpereseknek, amely megfelelő lett volna a kockázatok tényleges felméréséhez. Utaltak egyebekben arra is, a fogyasztó számára az I. rendű alperes reklámjai, ügyintézői tájékoztatások ugyancsak információs tájékoztatási értékkel bírtak. Részletezték a hitelbírálattal kapcsolatos követelményekre vonatkozó előadásukat. A kockázatviselésre vonatkozó rendelkezések átláthatatlanok, érthetetlenek voltak, azok tisztességtelenek. Utaltak a fogyasztó hátrányos helyzetére, illetve a bank információs előnyére. Idézve az EUB C-776/19., C-186/16. ítéletének több pontját, részletesen nyilatkoztak az érvényessé nyilvánítás tekintetében ugyancsak EUB ítéletekre, valamint az általános bírói gyakorlatra. Aláhúzták a 180 HUF/CHF árfolyam alkalmazását a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánításakor. A tájékoztatás átláthatósága, érthetősége, világossága tekintetében felpereseket nem terhelte bizonyítási kötelezettség.

[18] A fellebbezés megalapozatlan az alábbiak folytán.

[19] Az elsőfokú bíróság a szükséges mértékben feltárta a tényállást, abból helytálló jogi következtetésekre jutott, megállapítva a rész- és közbenső ítélettel a szerződések érvénytelenségét. Az elsőfokú bíróság az első kereset tükrében helytállóan vizsgálta, hogy az I. rendű alperes eleget tett-e a rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének. Ennek keretében megfelelő tájékoztatást nyújtott-e a felpereseknek az árfolyamkockázat mibenlétéről, az árfolyamkockázatnak a fizetési kötelezettségeikre gyakorolt hatásáról. Az elsőfokú bíróság az EUB által felállított követelményrendszer és a 2/2014. PJE határozatban foglaltak figyelembevételével helytállóan folytatta le ennek vizsgálatát és állapította meg a bizonyítási kötelezettséget is.

[20] A Pp. 346. § (5) bekezdése értelmében a rész- és közbenső ítélet jogi indokolása tartalmazza azokat az okokat is, amelyek miatt a bíróság jogkérdésben eltért a Kúriának a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától. Kétségtelen, az elsőfokú bíróság a rész- és közbenső ítélet jogi indokolásában a Kúria Pfv.VI.21.492/2017/4. és Pfv.I.21.562/2018/3. számú határozataira kifejezetten nem tért ki, az ítélet jogi indokolásának egészéből azonban egyértelműen kitűnik, hogy azért helyezkedett eltérő jogi álláspontra, mivel az első két szerződéshez kapcsolódó kockázatfeltáró nyilatkozattal nyújtott tájékoztatást - a kifejtett indokai mentén - nem tekintette az EUB egyedi határozataiban – C-26/13., C-186/16., C-51/17. számú ítéletekben – megfogalmazott követelményrendszert kielégítőnek, míg a harmadik, 2008. évi szerződéshez kapcsolódóan rögzítette, hogy még írásbeli kockázatfeltárára sem került sor.

[21] Az ítélet jogi indokolása tartalmazza, hogy a tájékoztató tartalmából nem tűnik ki, az árfolyam gyengülésének, a deviza kamatok változásának konkrétan milyen gazdasági következményei lehetnek a felpereseket terhelő kötelezettségekre, nem következethető ki, hogy az adott árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az árfolyamkockázat hatására a törlesztőrészek összege korlátozás nélkül megemelkedhet. Mindezekből következően jutott arra a következtetésre, hogy a tájékoztatás nem felelt meg a jogszabályban és a joggyakorlatban meghatározott kritériumoknak.

[22] Az elsőfokú bíróság tehát a Pp. 346. § (5) bekezdését nem sértette meg.

[23] A rPtk. 209. § (1) bekezdése értelmében tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

A (2) bekezdés szerint a feltétel tisztességtelen voltának megállapításakor vizsgálni kell a szerződéskötéskor fennálló minden olyan körülményt, amely a szerződés megkötésére vezetett, továbbá a kikötött szolgáltatás természetét, az érintett feltételnek a szerződés más feltételeivel vagy más szerződésekkel való kapcsolatát.

[24] A rPtk. 209/A. § (2) bekezdése szerint a fogyasztói szerződésben az általános szerződési feltételként a szerződés részévé váló, továbbá a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis.

[25] A rHpt. 203. § (6) bekezdése értelmében olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányult, a pénzügyi intézménynek fel kellett tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolta.

A (7) bekezdés a) pontja értelmében e kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kellett devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

[26] Az elsőfokú bíróság által is irányadónak tekintett EUB határozatok a fogyasztót terhelő árfolyamkockázatról adott tájékoztatás szükséges tartalmához az alábbi követelményeket támasztják: az EUB C-26/13. számú döntése értelmében a szerződéses feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye nem kizárólag a feltétel nyelvtani szempontú érthetőségét takarja, a szerződésnek átlátható jelleggel, egyértelmű és érthető kritériumok megadásával kell bemutatnia az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára a kikötés eredményeként jelentkező őt érintő gazdasági következményeket.

[27] Az EUB C-186/16. számú ítélete szerint a megfelelő tájékoztatás magában foglalja azt is, hogy a fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést kötötték, emelkedhet, illetve csökkenhet, hanem értékelnie kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetleg jelentős – gazdasági-pénzügyi következményeit is.

[28] Az EUB C-51/17. számú ítélete is akként foglalt állást a tájékoztatás konkrét tartalmi érthetősége körében, hogy abból a fogyasztónak nem csupán a nemzeti fizetőeszköznek a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest történő leértékelődését kell felismernie, hanem értékelnie kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt esetlegesen jelentős gazdasági következményeit is. Ezért a tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására is. A fogyasztónak tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával olyan árfolyamkockázatot vállal, mely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat a számára.

[29] Az EUB C-227/18. számú határozata szerint szükséges, hogy a szerződés átláthatóan feltüntesse az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő mechanizmus konkrét működését, a törlesztőrészletek összegének, valamint az alkalmazandó árfolyam számítási mechanizmusát.

[30] A Fővárosi Ítéltábla rámutat, hogy a hivatkozott határozatok (Kúria Pfv.VI.21.492/2017/4., Pfv.I.21.562/2018/3. számú határozatai) meghozatalát követően a Kúria joggyakorlata is megváltozott. A Kúria Pfv.I.21.234/2020/8. számú ítéletével, az alperes perbelivel egyező kockázatfeltáró nyilatkozatát vizsgálva megállapította, hogy a tájékoztatás tisztességtelen volt, nem volt egyértelműen felismerhető a kockázatvállalás jelentősége, az esetlegesen súlyos gazdasági következmények felmérésére nem adott lehetőséget, nem tartalmazott figyelmeztetést. A Kúria ezen precedens értékű határozatánál is

nagyobb jelentősége van azonban annak, hogy a Kúria jogegységi panasz eljárásában meghozott jogegységi határozat hatályú, a Magyar Közlönyben 2021. december 28-án közzétett, a bíróságokra a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 42. § (1) bekezdése alapján kötelező Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatával döntött arról, hogy ezt követően a 2/2014. PJE határozat 1. pontját miként kell értelmezni. A jogegységi panasz határozat elvi tartalma szerint akkor megfelelő az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

[31] A felperesekkel kötött 2006. és 2007. évi szerződésekhez kapcsolódóan adott árfolyamkockázati tájékoztatás ezt a követelményt nem elégíti ki, míg a 2008. évi szerződéskötés során a felperesek által még ilyen elégtelen tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozat aláírására sem került sor, ezért az elsőfokú bíróság helytállóan tért el jogkérdésben az alperes által hivatkozott kúriai határozatoktól. A kockázat feltárás tartalmából a felperesek csak azt ismerhették fel, hogy az árfolyam változása egyaránt járhat a törlesztőrészek csökkenésével és növekedésével, azonban ebből a fizetési kötelezettségeik jelentős megnövekedésének, a pénzügyi terheik nehezen viselhetőségének lehetőségét, az esetleg jelentős gazdasági-pénzügyi következményeket nem voltak képesek értékelni.

[32] Az érvénytelenség vizsgálata során a szerződéskötéskor fennállt körülmények vizsgálandók. A szerződéskötéskor nyújtott tájékoztatás tisztességtelenségének megítélése során nincs jelentősége annak, hogy a felperesek a későbbiekben az esetleges forint hitelre átváltással az árfolyamkockázat hatását elháríthatták volna.

[33] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság a rPtk. 209. § (1) bekezdése alapján az árfolyamváltozás kockázatát korlátlanul felperesekre terhelő szerződési feltételek tisztességtelenségét, a rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján ezek semmisségét, valamint ezen feltételek főszolgáltatás körébe tartozása folytán a rPtk. 239. § (2) bekezdése alapján a kölcsönszerződések érvénytelenségét.

[34] A Fővárosi Ítéltábla a fentebb kifejtettekre tekintettel a Pp. 341. § (2)-(3) bekezdései figyelembevételével rész-közbenső ítéletet hozott, és az elsőfokú bíróság rész- és közbenső ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[35] A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 364. §-a folytán alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező I. rendű alperest a felperesek

javára ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltség megfizetésére, figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdésében foglaltakra.

Budapest, 2022. március 9.

dr. Rutkai Éva s.k.
a tanács elnöke

dr. Molnár József s.k.
előadó bíró

dr. Kolozs Balázs s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: